

Rinze Ijbema - Exodus 15, 20-21

[1] Waar is het feestje? Daar is het feestje! Je herinnert je vast nog wel de rellen in Haren van een jaar of twee geleden. Per ongeluk had een meisje haar sweet sixteen feestje als een open uitnodiging op Facebook gezet. Dat heeft ze geweten! Dat hebben de burens en de bewoners van Haren geweten! De burgemeester is er zelfs om afgetreden en de commissaris van politie – o nee, die dan weer niet, die had niet door wat er fout gegaan was. In elk geval: als dit is hoe je feest viert, laat dan maar zitten. En niet alleen dat feestje: het lijkt wel of een feest alleen geslaagd is als het een pokkenherrie is en iedereen straalbezopen thuiskomt.

[2] Als je nu denkt dat zulke problemen iets van de laatste tijd zijn, dan vergis je je behoorlijk. Sowieso is dat natuurlijk best wel dom, om te denken dat mensen vroeger allemaal heel beschaafd en netjes waren en dat we tegenwoordig van die barbaren zijn – vooral de jeugd van tegenwoordig. Er is echt geen enkele reden om aan te nemen dat jullie opa's en oma's nooit te veel hebben gedronken en nooit uit de band gesprongen zijn. Het gaat nog verder terug: een maand geleden ging de jeugddienst over Aäron, die een afgodsbeeld had gemaakt en een feest had georganiseerd. En de herrie was tot halverwege op de berg te horen, zoals Mozes merkte toen hij terugkwam van zijn verblijf bij God op de berg Horeb.

[3] Je zou van de weeromstuit denken: dan maar niet. Dan maar geen feestjes. Als je ziet hoe het uit de hand kan lopen: dan maar helemaal geen drank, helemaal geen uitgelaten muziek, helemaal geen beweging. Zoals je misschien weet zitten we nu in de weken voor Pasen. Veel christenen kiezen deze weken ervoor, om sober te leven. De laatste week voor Pasen heet ook stille week. En je kunt het niet ontkennen: voor een gelovige is het heel goed om de stilte te zoeken, en soberheid. Daarom is het niet verbazend dat Calvinistische christenen er hun levensstijl van hebben gemaakt: soberheid, rust, verstildheid. 'Er is een tijd om te huilen en een tijd om te lachen, een tijd om te rouwen en een tijd om te dansen.'

[4] Even goed wordt er wel gedanst in het verhaal dat we net lazen. Hier is het feest, en Exodus 15 beschrijft het. Laten we eens kijken naar dat feest, waarom het überhaupt gevierd wordt, en hoe dan, en wat wij ermee moeten. Waarom wordt het überhaupt gevierd? De aanleiding blijkt nog veel gewelddadiger dan dat hele project X in Haren destijds. De aanleiding is dat de Farao en heel zijn

leger verdronken in de Rietzee. Dat is, denk ik, voor ons een vreemde aanleiding om een feest te organiseren. Ik heb het gevoel dat wij de dood en dus ook dode vijanden eerder een reden vinden om even niet te feesten. Als wij Bevrijdingsdag vieren, dan vieren we een gesteriliseerde versie van de bevrijding: we vieren dat we allemaal zo verschillend en toch zo tolerant zijn. Als je dan feestviert, is dat dan niet veel christelijker? Al die vijanden, al dat vechten, dat heeft toch niets met feest te maken?

[5] Weet je dat je enorm mazzel hebt dat je net in deze tijd in Europa bent geboren? Nog nooit in de geschiedenis is het zolang vrede geweest in dit werelddeel. Volgend jaar is het zeventig jaar geleden dat de oorlog voorbij was. Zeventig jaar! Dat betekent dat binnenkort niemand meer beter weet dan dat het altijd vrede is geweest – als God het geeft. En natuurlijk moet je dan wel negeren wat er aan de grenzen van Europa is gebeurd, en nog wel wat dichterbij ook. Oekraïne nu, Joegoslavië twintig jaar geleden, opstanden in Tsjechoslowakije, in Hongarije... Je moet wel een beetje blind zijn om dat vrede te noemen. Wat ik wil dat je begrijpt, wat je leert ook van de Bijbel, is dat echt feest altijd gevierd wordt, omdat er iets te vieren valt, omdat er vijanden zijn, die God verslagen heeft.

[6] Voor Israël was Farao de vijand, en hij was een vijand van God. Egypte had vierhonderd jaar het gastland van Gods volk mogen zijn, maar toen God ze weer hun vrijheid bij Hem terug wilde geven, wilde Farao ze niet laten gaan. God vroeg het vriendelijk, God vroeg het duidelijk, God vroeg het dreigend: geen reactie. En toen God ze eindelijk met geweld bevrijdde, joeg Farao ze nog met zijn leger achterna, met één doel: ze de dood injagen. Het ging om leven en dood. Het gaat nog steeds om leven en dood. Omdat het hier toevallig zeventig jaar een soort van vrede is geweest, heb je het gevoel dat 'living on the edge' iets is wat je op moet zoeken: de adrenalinekick van het gevaar. De Bijbel vertelt je: ten diepste is leven altijd leven op het randje, het randje van de dood. Het kan Farao zijn, het kan de duivel zelf zijn, als God het niet verhoed. Bedreigt ons de dood.

[7] We zijn dus op weg naar Pasen. Pasen. Door zelf dood te gaan en weer te leven heeft de Heer Jezus de dood verslagen. Bijbels feestvieren, christelijk feestvieren doe je altijd in het bewustzijn dat het niet vanzelf spreekt dat het vrede is en dat je leeft. Bijbels feestvieren, christelijk feestvieren, dat doe je niet alleen in tijden van voorspoed en vrede. Je doet het net zo hard als je bedreigd wordt. Christenen zijn realisten: ze weten precies hoe veel verdriet er in de wereld is en ze weten heel goed hoeveel de dood nog kapot maakt. Maar als ze feestvieren is dat niet om uit die realiteit te vluchten. Als wij feestvieren is dat omdat onze God sterker is dan Farao, sterker dan al onze vijanden, sterker dan de dood.

Ik wil hier graag, halverwege de preek je de gelegenheid geven om wat voor jou een reden is om feest te vieren, om blij te zijn, op de ballonnen die je gekregen hebt te schrijven en die dan op te blazen en een ervan hier voorin neer te leggen. Het mag iets kleins zijn, jouw reden om feest te vieren. In het licht van God is alles waar Hij jou blij mee maakt belangrijk. En met dat je die ballon opblaast, zie je het groeien: hier ben ik blij mee! Ga je gang.

[8] Dat is over waarom er feest gevierd wordt. Nu over hoe ze dan feestvieren. Nou, dan ben ik snel klaar: bij dit feest en bij veel meer Bijbelse feesten horen muziek, zang en dans. Gelukkig is er naar aanleiding van Exodus 15 nog wel wat meer te zeggen. Bij voorbeeld, heel belangrijk, dat Mirjam hier zo'n bijzondere rol heeft. Wie was Mirjam? Hier heet ze de zus van Aäron, dus was ze ook de zus van Mozes. Sterker nog, zonder Mirjam was Mozes hier niet geweest. Want Mozes' moeder had hem in een mandje in de Nijl gezet, omdat ze van die Farao als Joodse vrouw geen zoon mocht hebben, maar ze hem niet wilde ombrengen. Toen had Mirjam een oogje in het zeil gehouden en toen de dochter van de Farao, toeval, Mozes vond, regelde Mirjam dat Mozes door z'n eigen moeder verzorgd kon blijven worden. Dankzij Mirjam was de band tussen Mozes en zijn volk blijven bestaan. En dus lees je over Mirjam verderop in de Bijbel: 'Ik [, God,] heb je weggeleid, bevrijd uit de slavernij in Egypte. Ik zond Mozes, Aäron en Mirjam om jullie voor te gaan.' Deze drie vormen een eenheid die het volk is voorgegaan. Mozes de rechter, de koning, Aäron, de priester, en Mirjam, de profetes. Die Mirjam dus.

[9] Maar Mirjam niet alleen: met haar zingen en dansen de vrouwen mee en ze maken muziek. Dat de meisjes en de vrouwen dansten op een feest, dat was niet ongebruikelijk. Zo zongen zij ook David toe, toen hij nog generaal was in het leger van Saul en weer een overwinning had behaald. Ik kan me hun blijdschap goed voorstellen. Natuurlijk had je toen alleen mannen in het leger (uitzonderingen daargelaten), en vanzelfsprekend liepen die het eerste risico om te sneuvelen, in de frontlinie. Maar als soldaten konden ze zichzelf verdedigen en ergens hadden ze zo hun lot in eigen hand. Zo niet de vrouwen en de kinderen. Die zijn overal altijd de grootste slachtoffers van oorlog, en het erge is: de onschuldige slachtoffers. Als je je dat realiseert, snap je waarom zij zo uitgelaten zijn, als de vijand is verslagen. Dus: Mirjam en de vrouwen.

[10] Maar de grap is: Mirjam en de vrouwen niet alleen. In de vertaling is het weggesmokkeld, maar als er staat dat Mirjam dat ene refrein zong, dan staat er dan ze dat zong 'met hen (mannelijk)', dus: met de mannen, of: in antwoord op de mannen. Natuurlijk kun je daar niet te veel aan

ophangen, maar ergens is dit toch het plaatje: Mozes zingt z'n lied, de mannen van Israël stemmen in, Mirjam begint het refrein, de vrouwen volgen haar dansend en zingend en spelend. Kijk, we hebben een serietje jeugddiensten over Mozes, Aäron en Mirjam. Één van de vragen die dan bij mij opkomt is: valt hier ook iets op over de verhouding en de rol van mannen en vrouwen? Wel, als het over Mirjam gaat: hier is het harmonie, geen concurrentie, geen vijandschap, maar samen in beweging voor de Heer. Nee, daar kun je dus weinig uit concluderen over of vrouwen dominee mogen zijn. Maar we nemen wel mee dat je blij kunt worden van die harmonie, zonder dat mannen of vrouwen alleen de hoofdrol spelen.

[11] Maar goed, nu wij en ons feestvieren vandaag. We proberen vanuit het feest van Mirjam te kijken wat de Bijbel leert over feestvieren vandaag. Waar is het nog meer feest in de Bijbel? Ik weet dat we koning David **[12]** hebben zien dansen, naar het schijnt halfnaakt... Dat was toen de ark van God, die gouden kist met engelen erop en de wet Tien Geboden erin, toen die naar huis werd gebracht, naar de tent van de Heer, de tabernakel in Jeruzalem. Het had heel wat voeten in de aarde gehad, voordat het zover was. Een vorige poging was op een dodelijk ongeluk uitgelopen. Deze keer hadden ze alles goed voorbereid: priesters erbij, muziek, mogelijk een speciale Psalm (zie Psalm 47 in onze Bijbel), en koning David die voor de hele optocht uitdanst. Er waren mensen die er schande van spraken, inclusief zijn eigen vrouw Michal. Maar David zei: 'Dat deed ik voor de Heer, die mij heeft aangesteld als vorst over het volk van de Heer, van Israël...; voor de Heer danste ik!' Duidelijke taal.

[13] Aan de andere kant is één van de helden van het Nieuwe Testament, Paulus, iemand van wie we niet weten of en hoe uitbundig hij feestvierde. Hij heeft wel gedichten geschreven, of overgeschreven: teksten die gezongen kunnen worden bij feesten in de kerk. En hij is ook voor muziek in de kerk, ook dat is wel duidelijk. Maar dansen, daar hoor je hem niet over en eerlijk is eerlijk: het hele Nieuwe Testament is er behoorlijk terughoudend over. En tussen David aan de ene kant en Paulus aan de andere, zien we de Heer Jezus zelf **[14]**, op een bruiloftsfeest in Kana: als de wijn op is, zorgt hij voor nieuwe. Ik houd het wat kort, maar volgens mij komt het hierop neer: feestvieren valt, net zoals zoveel dingen, onder het gewone leven: natuurlijk hoort het erbij, maar christenen zijn volwassen genoeg om zelf te bedenken hoe je je feesten invult.

[15] Ik wil je wel graag meegeven dat we één heel goede reden hebben om feest te vieren: dat de Heer werkelijk is opgestaan. En nu bedoel ik niet alleen maar dat je het feest van Pasen mag en moet vieren. Natuurlijk is dat goed. Maar de Heer is werkelijk opgestaan, met een nieuw lichaam, maar met een echt lichaam. En zo zullen jij en ik ook een keer opstaan en eeuwig leven en eeuwig

feestvieren. Er zijn religies, die beweren dat het om zoiets als je ziel gaat: die is eeuwig, die is goddelijk, verzin het maar. Maar ik zie een ziel nog niet feestvieren, ik bedoel: zingen, muziek maken, dansen... Ik doe niet alsof ik precies weet hoe het eeuwige leven er uit gaat zien. Maar dit weet ik zeker: dit lichaam van me zal leven. Dus is in feite het eeuwige leven vandaag al begonnen en mag ik vandaag al vieren dat ik leef, met muziek met zang, met dans...

[16] Je hebt vast veel goede redenen om feest te vieren. Dat hoop ik voor je. Maar of je die nu wel of niet hebt, onder dat alles door geeft de Heer je in het opstaan van Jezus een heel diepe reden om ook zelf op te staan en feest te vieren: uit dankbaarheid, omdat je blij bent dat je bij deze Heer mag horen. En omdat Hij jou, lichaam en ziel, hoofd, hart en handen, jou helemaal bevrijdt, bevrijdt van de zonde, bevrijdt van de dood. Vier maar, wacht maar, alles wordt nieuw.

[17] Nog één ding: God heeft niet maar jouw ziel bevrijd, Hij heeft jou helemaal bevrijd. Maar Hij heeft niet alleen jou bevrijd, Hij heeft een heel volk bevrijd. Dus leren we dit van Mirjam en de vrouwen van Israël: dat is dus een feest van ons samen.

Amen.